

DL 12.

Ch 3845
Ex Liuii IX. Cap. 17. seq.

ALEXANDRUM

MACEDONEM

Cum

ROMANIS DVCIBVS

illorum temporum,

ADOLESCENTES NOBILISSIMI

die XV. Aprilis post horam octauam

in Schola Episcopali

committent,

Perillustrem Præsidem, & ceteros vtrius-
que Reipublicæ Proceres, cum Eruditis huius
loci singulis,

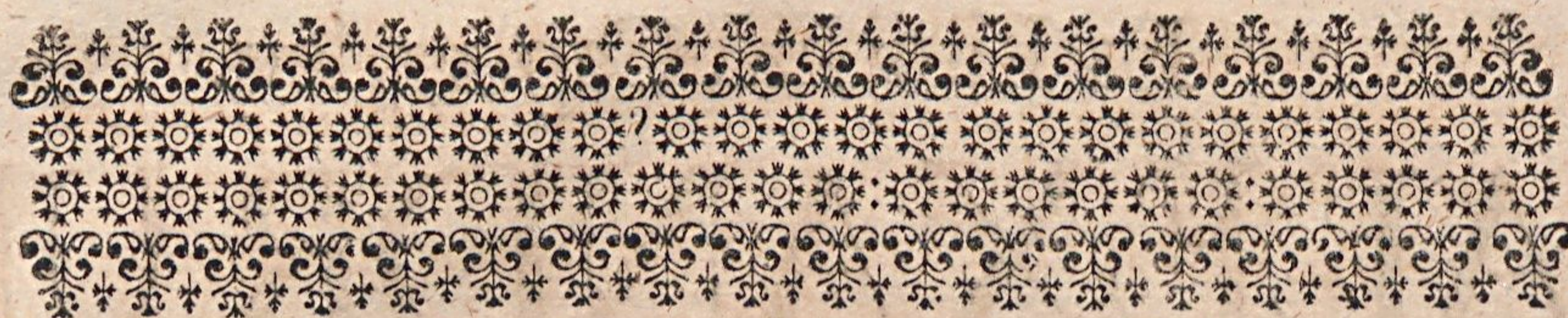
demississime & officiose

invitat ad audiendum

M. CHRISTOPHORVS CELLARIVS,
Rector.

C I Z Æ,

Excudebat Fridem. Hetstädt / Ducal. Sax. Numb.
Typogr.

DE Alexandri Magni fortitudine in vtramque partem disputare, illamque cum aliarum gentium virtute committere, digna semper materia visa fuit, in qua se ingenia exercitarent, vt quid vltimum esset in maxima fortuna, (sive vitiorum, sive virtutum fastigium est) peruestigando experirentur. Hinc L. Annæum Senecam videmus, omnem fere virtutis laudem Alexandro adimere: contra Arrianum vitia eiusdem speciosis verbis excusare: alios porro quasi medios esse, & laudare, quæ in illo eximia & præclara erant: nec tamen eorum, quæ passim notantur, prætermittere vituperationem. Nam posteriorum censuræ neque principes viri exempti sunt, & quod metu ipsis viuis suppresseretur, vel adulatione; id posteritatis iudicium, quod candidum semper & liberum est, in sole ponit, omnibusque perspiciendum exhibet. Inprimis Liuius Patauinus, omnium, qui Romanam historiam condiderunt, stilo, ingenio, fide præstantissimus, fortitudinem Alexandri & belligerandi peritiam, quam nemo vnquam fecit dubiam, cum Romanorum virtute comparare, illumque his minorem iudicare non subdubitauit. Egregium tanti scriptoris iudicium, etiam rationibus subnixum nequaquam contemnendis: attamen nec ita tutum munitumque, vt aliorum ingenia non possint penetrare; neque tanta auctoritate corroboratum, vt non liceat accuratius examinare, & si res ita tulerit, in aliam ire sententiam. Facturi itaque sunt, quod operæ pretium est, nobilissimi adolescentes, cum Liuiam digressionem
nem

nem remetiri, & quid illa in recessu habeat, sedulo inquire suarum partium ducent, & strenue etiam expedient. Nam cum generis antiquitate florentissimus iuuenis

IO. CHRISTOPHORVS von Körbitz/

Eques Misnicus,

in virtutis bonarumque artium stadio adhuc progressus tales fecerit, vt dignus omnibus visus fuerit, qui ad maiora certamina, *Academica* puto, admitteretur; antequam Scholam valere iubeat Scholæque Patronos, constituit de Liuiano excursu in historiam Alexandream, aliquid præmittere, cui suam operam addixerunt, vt dissertatio vberior fieret, commilitones itidem natalium splendore nobilissimi. Nempe

IO. CAROLVS von Borberg/Eques Variscus, de *fæcunditate studii historici* præfabitur, quæ tanta est, vt non tantum suppeditet, quod quisque imitandum fugiendumue capiat, sed etiam ex iis, quæ nunquam euenerunt, si fingantur euenisse, eliciat virtutis hortamenta & vitæ morumque præcepta saluberrima. Deinde

GEORG HENRICVS von Brandenstein/

& ipse Variscus Eques, Liuianas partes tuebitur, & quantum poterit, euincere studebit, *Alexandrum Macedonem non parem in Italia belli fortunam, qua in Persia & India usus est, habiturum fuisse*, quod tum in viros incideret, in Asia in imbelles fœminas incidisset. Huic denique respondebit laudatus noster KÖRBITZIVS, & tum ex *Moralis Philosophiæ* præceptis, tum ex *Historicorum* monumentis probabit, *nihil Romanos*, licet nominis gloria terrarum orbem impleuerint, *Macedonica laudi detracturos fuisse*, si fortuna vtrumque populum in Italia dubio Martis periculo exposuisset.

Hæc dum ornatissimi adolescentes in vtramque partem de *fortitudine Magni* differant; non alienum ab officio

ficio putamus, *reliquiarum virtutum vel vitiorum*, quæ in Alexandro fuerunt, censum agere, & peruidere, vtrum vitiis ille, an virtutibus fuerit major. Etsi enim illius fortitudo, & in victos clementia, etiam castitas, & abstinentia ἀφιλάργυρος, in cœlum laudibus efferuntur: tamen non frustra nobis agere videntur illi, qui tanti Herois iustitiam in dubium vocant, animique in voluptate, honoribus atque ira continentiam faciunt suspectam. Multum interest examinasse, num iusta fuerit Asiatica expeditio, cum caussa belli vacillante, si non omnes, plures tamen Alexandri virtutes, ingenti ruina corruant. Darius sane apud Curtium IV. 10. *odisti me*, inquit, *non quidem prouocatus*, cui Alexander multa & graua opponit, a Xerxe & Dario Hystaspis inuasam Græciam, patrem Philippum Persarum insidiis occisum, sollicitatos Græcos ingenti pecunia, vt a Macedonibus deficerent, quæ singula & alia tradit Arrianus libr. II. Exped. Alex. p. 120. & 122. Nimis vero longum est, etiam iniuquum, belli caussam ab Hystaspida & Xerxis temporibus accersere, cum bella, seculorum interuentu sepulta, iniustum sit a posteris reparari, qui nec ipsi, nec patres ipsorum meminerint iniuriæ acceptæ. Falsa etiam res est de percussoribus Philippo immissis, cum Græci Latini que scriptores, Diodorus, Plutarchus, Trogus &c. vno animo tradant, iustitiæ fatelliti negatæ pœnas dedisse, cum in nuptiis filia a Pausania interficeretur. Nihil his de Persicis insidiis notum fuit, quin potius Plutarchus commemorat, τὸ μὲν πλεῖστον εἰς Ὀλυμπιάδα τῆς αἰτίας ᾤειλθε, *maximam culpam huius cedis in Olympiade hæsisse*, quæ ira flagrantem hortata esset & stimulasset Pausaniam: ἔθυσεν δὲ τις καὶ Ἀλεξάνδρου ἀναβολή, *neque ipsum Alexandrum fuisse suspitione exsolutum*. Tertium, quod obiecerat, de sollicitatis Græcis, non minus dubium incertumque videtur.

Nam

Nam si vera hæc caussa fuit, cur finxit patrem a Persis interfectum? Vbi veritas sufficit, non opus est commentis, quia ipsa sibi satis præsidio potest esse. Non itaque male putamus Scytharum legatum Alexandro dixisse: *omnium gentium, quas adisti, latro es.* Quid enim aliud est iniustum bellum, quam apertum latrocinium? Finge iuste Darium oppugnasse, quid cum Scythis fuit, cum Indis aliisque, qui sub Darii ditione neque fuerant, neque bellicis opibus illum adiuuerant vnquam? At Herculem se imitari professus est. Respondet Seneca ex 1. de Benef. c. 13. *Hercules nihil sibi vicit: orbem terrarum transiit non concupiscendo, sed vindicando.* At hic [Alexander] a pueritia latro, gentiumque vastator. Egregie sane idem Annæus Epist. 94. a iustis belli caussis ambitionem & inclarescendi cupiditatem excludit, nec solo Alexandri, sed etiam Pompeii, Cæsaris, Marii exemplis rem illustrat. Cum enim Pompeius modo in Sertorianæ arma, modo ad cogendos piratas, & contra Mithridatem iret, hæc quidem prætexebantur caussæ ad continuandam potentiam; vera autem suberat, infinita cupido crescendi, cum sibi vni parum magnus videretur. Cæsarem quid in sua pariter ac publica fata immisit? Vnum ante se ferre non poterat, cum respublica duos ferret. Marium putatis Cimbro Teutonesque concidisse, & Iugurtham per Africæ deserta secutum esse virtutis instinctu? *Marius exercitum, Marium ducebat ambitio.* Quidquid ergo Alexander caussatus est, negari tamen non potest, pleraque bella, quæ Dario victo gessit, non fuisse iustissima. Nascitur ex mala radice pessimus fructus, *insana cupido possidendi omnia.* Vni homini non sufficebant, quæ naturæ vniuersæ satis erant. Post Darium enim & Indos pauper est Alexander: quærit, quod suum faciat, ignota maria scrutatur, & concupiscit aliquid post omnia. O quam

quam infelix discere Geometriam cœperat, sciturus,
quam pusilla terra esset, ex qua *Magni* sibi nomen tribue-
bat. Quis enim esse magnus in pusillo potest? Ut vero
hoc nomen tueretur, diuina humanaque permiscebat,
& mortalis originis pertæsus, Iovis se filium credi cupie-
bat. Hinc adorationes humi iacentium tam Persarum,
quam Macedonum, quos assentandi libido & turpis adu-
latio adeo corruperat, ut cum victis victores de seruitute
concertarent. Extremum malorum, & ruinæ impen-
dentis signum certissimum! Nunquam enim diutius
tulit Deus, quos mortalis fortis pœnituit: & diuinitatem
affectantes celeri supplicio oppressit, ut illico se homines
esse intelligerent. Philippi patris exitus, qui eodem die
interfectus fuit, quo, ut Diodorus Siculus XVI. extremo
refert, *ἐαυτὸν τοῖς θεοῖς συνθρονον καὶ νεῖθιμονε*, *se ipsum inter Deos*
numerari passus erat, filio documento esse potuit, ne pro-
speram fortunam immodico fastu & superbia labefacta-
ret. Sed tanta cæcitas menti fuit, & initorum suorum,
cum felicitas adspiravit, obliuio, ut ferro & tormentis di-
vinos honores sibi a nolentibus extorqueret. Clitum in
convivio interfecit: Callisthenem ante tortum eneca-
uit. Vnde in amicos sæuitia? quod Alexandrum homi-
nem esse Philippique filium profiterentur. Dic nunc,
magnum fuisse Macedonem, at tibi dicetur etiam, *Clitum*
interfecisse. Refer multa Persarum millia occisa: addo
etiam *Callisthenem*. Quoties dictum erit, Occidit Dari-
um, penes quem tunc magnum regnum erat: oppo-
netur, *Et Parmenionem occidit, fidissimum purpuratorum*.
Hoc est Alexandri crimen æternum, quod nulla virtus,
nulla bellorum felicitas redimet. Aiunt fortem fuisse,
castum, abstinentem, clementem. Sed neque harum
virtutum ratio sibi satis constat. Temeritatem enim a-
lii vocant, quidquid pro fortitudine adultores colue-
rint:

rint: cum, fortuna perpetuo comitante, nunquam in
discrimen venerit, an temere fecisset. Verum quod
Heros fuit, a sacris etiam vatibus prædictus, nolim for-
titudinis laude spoliatum, quem vel sola felicitas a te-
meritatis crimine liberare possit. At voluptatum absti-
nentiam, initio belli Persici ex Aristotelis disciplina reli-
quam, vel vna Thais, fax illa crematæ Persepolis, consu-
mere potest, vt perpotandi dulcedine in externum mo-
rem laberetur rex disciplinæ ante obseruantissimus. Quid
refert abstinentem fuisse, cum luxu orbem terrarum per-
diderit? quid in victos clementem, cum in amicos sæui-
ret, tormentis, leoni, barbaris obiiceret? Summum bo-
num duxit, terrori esse cunctis mortalibus, oblitus, non
ferocissima tantum, sed ignauissima etiam animalia ti-
meri ob virus malum. Quid ad hæc Arrianus? *Si quid,*
ait lib. VII. ab Alexandro iræ vehementia rapiditateque com-
missum est, aut si (ἐς τὴν βαρβαρίαν) in barbarum morem indu-
ctus est, ἢ μεγάλα τίθεμαι ἔγωγος, equidem non tanti faciendum
censuerim. Ego vero omnino magni facio, & in maximis
malis numero, tantarum rerum gloriam iræ incontinen-
tia contaminasse. Neque iræ imputanda est omnis cru-
delitas, sed intolerabili superbiam, qua, spreto mortalium
fastigio, cælum inuolabat, Iouis se filium credi postula-
bat, quod cum ferre non possent Macedonum cordatio-
res, ita exarsit in exitium illorum, vt barbaram etiam cru-
delitatem superaret. Hoc quoque Arrianus mitigaturus,
quod ad deum, inquit, generis originem referebat, ἡδὲ τῶν ἐμοὶ
δοκεῖ εἶναι μέγα αὐτῶν τὸ πλημμέλημα, εἰ μὴ καὶ σόφισμα ἦν τυχόν ἐς τὰς
ὑψηλότες τῶν σεμνῶν ἕνεκα, ne hoc quidem atrox delictum fuisse
censeo, quippe eo commento maiorem auctoritatem apud sub-
iectos sibi, conciliaturus erat. Ergone satis præsidii non erat
in sanctissimo REGIS nomine, quod omnes barbari ve-
nerabantur? Falso se credit fictis honoribus tutum,
quem

quem veri non defendunt: nec hisce artibus obsequium, sed beneficiis & miti imperio quærendum est. Fastu & superbia, non victarum gentium salute, in hoc sacrilegium adductus est immoderatæ cupiditatis iuuenis, qui neque honorum, neque dominationis modum teneret vllum. Piget afferre, quibus ebrietatem & commissationes Arrianus excuset. Nempe Φιλοφροσύνης ἕνεκα τῆς ἐς τὰς εἰταίρους, ut benevolentiam cum amicis foveret, amasse tempestiua conuiuia, & cœnas antelucanas. Egregia autem benevolentia, qua Clitum rex comissabundus interfecit, victores victarum gentium moribus subdidit, & quasi sub iugum misit. Adeo parata humanis ingeniis excusatio est etiam exitialium flagitiorum! Videtur mihi Arrianus, alioquin grauissimus scriptor, ex eorum numero fuisse, quos Lampridius in Alexandro Mammææ c. 30. laudat, Macedonis, inquit, *ebrietas & crudelitas in amicos, defenditur a bonis scriptoribus.* Sed sint per nos boni: meliores tamen & cordatiores putamus Diodorum, Curtium, Senecam &c. qui neque virtutes illaudatas, neque vitia sine nota reprehensionis dimiserunt. Facili nunc & prona coniectura constabit, virtutibus an vitiis maior Alexander fuerit. Nos ad Oratores nostros reuertimur, identidem solliciti, ut ipsis illustrem & honorificam Auditorum præsentiam conciliemus, quam nunc vnice per omnia Musarum sacra rogamus, & vehementer petimus. Tandem abituro Körbitzio ea omnia apprecamur, quæ pietatis, qua imprimis commendandus est, Deus voluit esse nunquam pœnitenda præmia. PP. Cizæ, XIV, April. M DC LXXX.

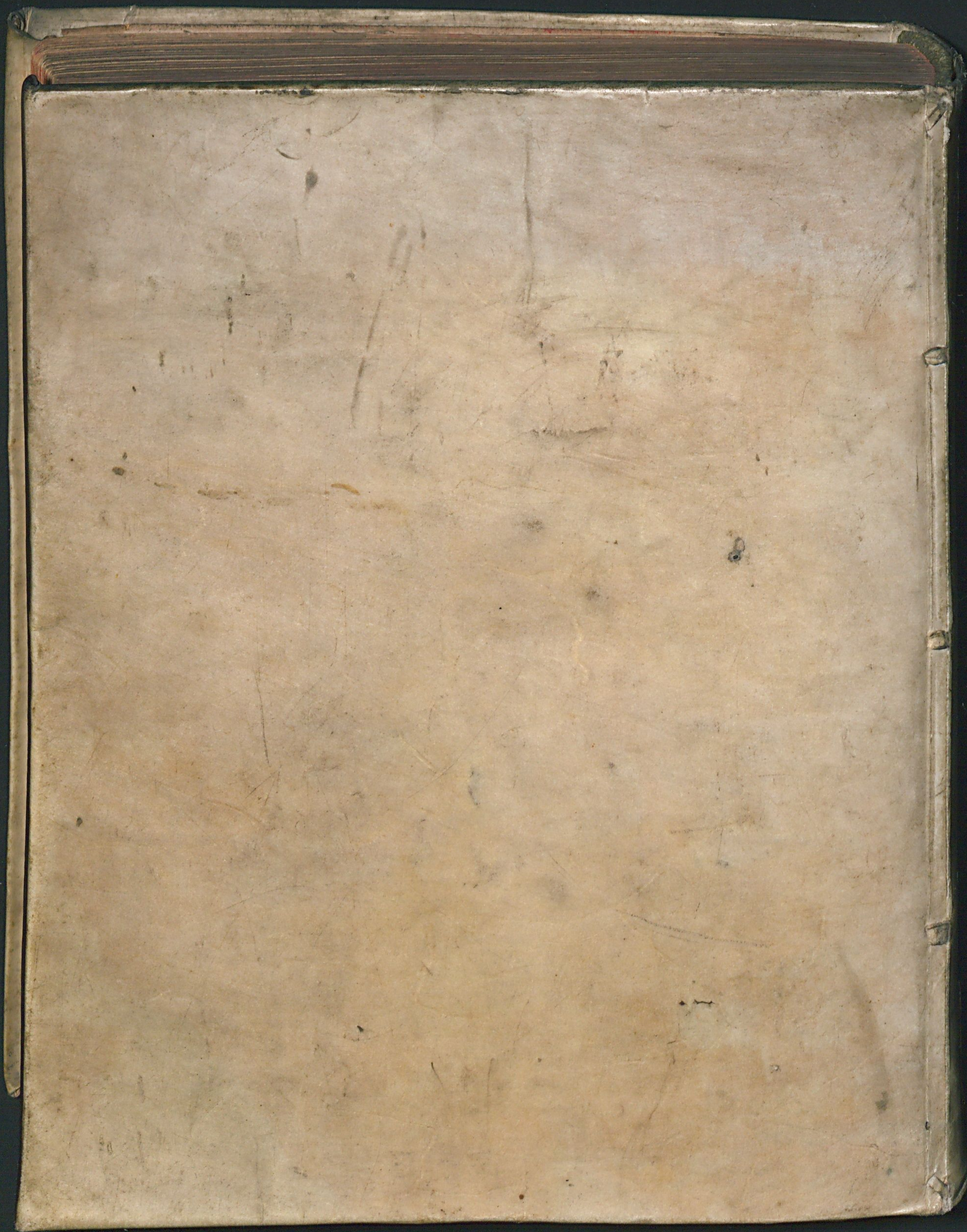

Nr 3165

80

1007

1007

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

Farbkarte #13

Ch 3845

Cap. 17. seq.

ANDRUM

ONEM

DVCIBVS

mporum,

S NOBILISSIMI

et horam octauam.

Episcopali

ttent,

n, & ceteros vtrius-

es, cum Eruditis huius

gulis,

& officiose

udiendum

RVS CELLARIVS,

or.

Æ,

dt/ Ducal. Sax. Numb.

gr.

x.